

OPPLÆRINGSSENTERET

for visuell kommunikasjon

Godkjent opplæringskontor for lærlinger i Oslo, Akershus, Oppland, Buskerud, Østfold, Vestfold og Telemark i

- Vg3 Mediegrafikerfaget
- Vg3 Trykkerfaget
- Vg3 Bokbinderfaget (Maskinell innbinding/ferdiggjøring)
- Vg3 Serigrafifaget

Vi søker nå godkjenning som opplæringskontor for Vg3 Grafisk produksjonsteknikk i aktuelle fylker

Våre tjenester

- Rekruttere og formidle gode lærlingkandidater til bedriftene.
- Skrive lærekontrakt med lærlingen og besørge nødvendige godkjenninger i forhold til utdanningsmyndighetene.
- Ta det lovpålagte overordnede ansvar for opplæringen.
- Tilby lærlingen teori- og perfektjoneringskurs etter behov.
- Veilede lærling og bedrift i læretiden.
- Forberede og melde lærlingen opp til fag/svenneprøve.

Utdanning i grafiske fag

Vg1 og Vg2 Medier og kommunikasjon/Medieproduksjon

- **Vg3 Mediegrafiker** **2 år i bedrift**

Vg1 Design og håndverk

- **Vg2 og Vg3 Håndbokbinder** **Særløp med 3 år i bedrift**

Vg1 TIP (Teknologi og industrielle produksjon) og Vg2 Industriteknologi

- Vg3 Trykker 2 år i bedrift
- Vg3 Bokbinder 2 år i bedrift
- Vg3 Grafisk emballasje 2 år i bedrift

Fra 1. august 2017

- **Vg3 Grafisk produksjonsteknikk** **2 år i bedrift**

NB!! Muligheter for alternative utdanningsløp før læretid i bedrift.

Vg3 Grafisk produksjonsteknikk

- Vg3 grafisk produksjonsteknikk erstatter Vg3 trykkerfaget, Vg3 bokbinderfaget og Vg3 grafisk emballasjefaget.
- Lærlinger som har tegnet lærekontrakt i fagene trykker, bokbinder og grafisk emballasje, fullfører løpet etter disse læreplanene. Siste mulighet til å ta fag- eller svenneprøve i disse tre fagene er høsten 2019.
- Lærlinger som starter opplæring etter 1. august 2017, tegner lærekontrakt i grafisk produksjonsteknikk. Første mulighet til å ta fagprøve i grafisk produksjonsteknikk er våren 2019.
- Praksiskandidatordningen med mulighet til å ta fagbrev med 5 års relevant praksis videreføres. De første oppgavene for tverrfaglig teorieksamen blir laget i høst. Udir har til vurdering om praksiskandidater kan ta fagprøven fra våren 2018.

For 2 år siden tenkte vi

- Navn: Grafisk tekniker? Grafisk produksjonsarbeider? Printproduksjonsarbeider?
- Skal dekke hele verdikjeden fra pdf til ferdig distribuert produkt
- Skal erstatte de eksisterende fagene Trykker, Bokbinder og Grafisk Emballasje. Serigrafifaget vurderes.
- Det må være attraktivt for bedriftene, dvs. at det dekker et rekrutterings- og kompetansebehov
- Det må være attraktivt for potensielle søkere.
- Det bør dekke områdene siviltrykk, avistrykk, grafisk emballasje, digitaltrykk, maskinell innbinding, ferdiggjøring, pakkeri og distribusjon.
- Det bør kunne rekrutteres fra flere videregående studieprogram (kryssløp), eksempelvis IKT-servicefag og Design og håndverk i tillegg til TIP.

Hva har vi fått til?

Utdrag av formålet i læreplanen 1

Grafisk produksjonsteknikk er et fag som bidrar til å formidle informasjon, kunnskap, nyheter, underholdning, kultur, reklame og andre medieprodukter i alle typer trykte medier.

Utdrag av formålet i læreplanen 2

Faget skal fremme kvalitativ og innovativ utvikling av visuell kommunikasjon knyttet til grafiske produkter. Det skal legge grunnlag for yrker innen produksjonsforberedelser, produksjonsprosesser, fargevurdering, materialvalg, etterbehandling, pakking og distribusjon.

Utdrag av formålet 3

Opplæringen skal bidra til at lærlingen utvikler praktiske ferdigheter og faglig innsikt knyttet til produksjonsforberedelser og valg av produksjonsmetoder. Betjening, drift og vedlikehold av maskiner og utstyr for produksjon, pakking og distribusjon av trykksaker skal stå sentralt i opplæringen. Videre skal opplæringen bidra til at den enkelte lærling utvikler sikkerhetsforståelse og evne til tverrfaglig samarbeid.

Fagbrev og yrkestittel

- Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev.
- Yrkestittelen er fagoperatør i grafisk produksjonsteknikk.

Hovedområde 1

Produksjonsforberedelser

Hovedområdet omfatter planlegging av produksjonsoppdrag og valg av produksjonsmetoder. Videre omfatter det kontroll av ordre og produksjonsfiler som inneholder informasjon om produksjonsmetode, materialvalg, pakking og distribusjon.

Hovedområde 2

Materialer

Hovedområdet omfatter valg av materialer til grafiske produkter og deres bruksområder. Kvalitetskrav, pris og kostnadseffektiv utnyttelse er sentralt. Videre omfatter det sikker og helsemessig forsvarlig materialhåndtering, reduksjon av utslipp og økt gjenbruk av materialer.

Hovedområde 3

Produksjon, drift og vedlikehold

Hovedområdet omfatter klargjøring, innstilling og betjening av produksjonsmaskiner og utstyr. Videre omfatter det produksjon av grafiske produkter etter gjeldende kvalitetskrav og leveringsfrister. Fargeforståelse og fargevurdering inngår. Drift og vedlikehold av maskiner og utstyr, samt feilretting og førstelinjereparasjon er sentralt.

Hovedområdet omfatter også gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet. Videre omfatter det kunnskap om kvalitetskriterier og industristandarder. Logistikkforståelse, orden, ryddighet og systematikk hører med.

Kompetansemålene

Fastsatt for hvert hovedområde

Lærlingen skal produsere grafiske produkter ved å kunne

- Planlegge
- Beregne
- Velge
- Klargjøre
- Stille inn
- Betjene
- Bruke
- Produsere
- Kontrollere
- Vurdere
- Utføre
- Ferdigstille
- Forklare
- Drøfte

Altså: En passe kunnskapsrik og meget utøvende fagarbeider!

Hvordan forstå kompetansemålene 1

Inneholder flest kompetansekrav om produksjon av grafiske produkter generelt, f.eks

- finne fram materialer og aktuelt tilleggsutstyr til produksjoner ifølge produksjonsordren
- klargjøre, stille inn og betjene produksjonsmaskiner og tilhørende utstyr
- produsere og ferdigstille grafiske produkter kostnadseffektivt etter krav til kvalitet, industristandarder, bedriftsnormer og leveringstid
- bruke maskiner og utstyr i tråd med bedriftens sikkerhetsrutiner

Hvordan forstå kompetansemålene 2

Inneholder følgende kompetansekrav om grafisk produksjon spesielt

- velge papir, kartong, papp, plast og andre materialer ut fra produktets bruksområde, miljøkrav, kvalitetskrav, trykktekniske egenskaper, etterbehandling, emballering og kostnadseffektivitet
- velge trykkfarge type tilpasset produktets bruksområde, trykkmetode og trykkmateriale
- kontrollere trykt materiale knyttet til ferdiggjøring, pakking og distribusjon
- forklare aktuelle fargemodeller og bruken av dem

Disse er kanskje de mest utfordrende?

Hvordan forstå kompetansemålene 3

Kompetansemålene inneholder ikke krav om kompetanse i

- spesifikk programvare
- spesifikke trykkmaskiner og trykkmetoder
- spesifikt utstyr for innbinding, ferdiggjøring eller distribusjon

Slike kompetansekrav fastsettes lokalt i opplæringsplanen for den enkelte bedrift.

Legg også merke til at begrepene –digital og –analog er utelatt.

Kort fortalt betyr dette, etter min forståelse, at

- alle bedrifter som har utstyr for både trykk og innbinding/ferdiggjøring dekker læreplanen.
- bedrifter som bare har trykk, eller bare innbinding/ferdiggjøring, må inngå samarbeid med andre for å dekke læreplanen
- bedriftene definerer egne spesialiseringsområder etter behov i en egen opplæringsplan i samarbeid med lærling og berørte parter
- slike opplæringsplaner må godkjennes av fagopplæringen i fylket
- fagprøven må tilpasses lærlingens arbeidsoppgaver i bedriften, men som et minimumskrav inneholde oppgaver både innen trykk og innbinding/ferdiggjøring

Rekruttering av lærebedrifter 1

Hva er gjort?

- Undersøkelse med kartlegging av interesse og behov
- Informasjon på diverse bransjemøter
- Etablert samarbeid mellom Grafisk Utdanningsfond og Opplæringscenteret

Resultat så langt:

- 2 avtaler om lærekontrakter
- 8 forespørsler etter kandidater

Rekruttering av lærebedrifter 2

Hva må, bør og kan gjøres?

- Lage markedsføringsmateriell.
- Lage læreplan for Yrkesfaglig fordypning (YFF).
- Oppsøke og følge opp bedrifter.
- Planlegge for mottak av elever til utplassering og Yrkesfaglig fordypning.
- Inngå samarbeid med leverandører.
- Tilby økonomiske kompensasjon for ressursbruk til YFF.
- Oppfordre bedriftene til å inngå forpliktende samarbeidsavtaler med aktuelle opplæringskontorer.

YFF = Yrkesfaglig fordypning

- Før kjent som Prosjekt til fordypning (PTF) og kalles ofte utplassering.
- Eget programfag i Yrkesfaglig utdanning.
- Omfang er ca. én dag i uka på Vg1 og Vg2.
- Kan utvides dersom opplæringen kan defineres inn i Vg2 læreplanen.
- Hovedmål: Å oppnå tilbud om læreplass.
- Elevene får prøve seg i utvalgte kompetansemål i Vg3 læreplaner.
- Fastsetting av lokal læreplan med utgangspunkt i Vg3-læreplan i bedrift
- Oslo har laget egen standard for YFF.

Rekruttering av lærlingkandidater 1

Hva er gjort?

- Skolebesøk på Etterstad og Strømmen vgs.
- Forespørsler til Hjalmar Johansen vgs i Skien, Rud vgs i Bærum, Mysen og Glemmen vgs i Østfold med ønske om å få oversikt over gjenstående søkere fra Vg2 Industriteknologi i andre fag med tanke på omvalg
- Forespørsler til fagopplæringen i Oslo, Akershus og Østfold om det samme.

Resultat så langt:

- 1 elev fra Etterstad på YFF hos 07 Xpress og Merkur. Han trakk seg!
- 1 elev fra Etterstad som har gjort omvalg fra Industrimekaniker. Avtalt læreplass hos 07 XPress.
- 1 elev som har gjort omvalg fra Helsearbeider. Avtalt læreplass hos Merkur Grafisk
- 3 elever fra Hjalmar Johansen vgs som meldte interesse for Bokbinderiet Johnsen. Blir ikke tilbud der. Er i kontakt med andre bedrifter i området.

Rekruttering av lærlingkandidater 2

Hva må, bør og kan gjøres?

- Gjennomføre informasjonsmøter på TIP-skoler og prioritere elevene på Vg2 Industriteknologi.
- Arrangere bedriftsbesøk for elever.
- Lage læreplan for Yrkesfaglig fordypning (YFF).
- Legge til rette for YFF i bedrifter.
- Gjøre faget synlig, informere og engasjere på utdanningsmesser.
- Tilby innføringskurs både for elever og lærere i fargelære, digital arbeidsflyt, materiallære og grafiske produksjonsmetoder med bedriftsbesøk.
- Tilby hospitering i bedrifter for lærere.
- Utvikle læremidler for bruk i skoler, YFF, lærlinger og bedrifter. Fagbokforlaget har sendt søknad Udir om å få dette oppdraget.
- Tilby stipendordning til deltakelse på korttidsstudier på f.eks. Københavns Teknisk skole eller Brobygrafiska.